

Regio's aan zet

Rapporten willen nog weleens in bureauladen verdwijnen. Zo niet het rapport dat de taskforce *De juiste zorg op de juiste plek* een jaar geleden overhandigde aan minister Bruno Bruins. Het heeft een vlucht genomen en lijkt breed omarmd te worden. Na het voorbereidende werk zijn nu de regio's aan de beurt.

Ernst van Koesveld is plaatsvervangend directeur-generaal langdurige zorg bij VWS en secretaris van de taskforce. Hij zegt: "Het is een heel bewuste keus geweest om de uitgangspunten van *De juiste zorg op de juiste plek* op te nemen in de hoofdlijnenakkoorden die VWS met de veldpartijen heeft gesloten. Het wordt daarmee ook vertaald in de beschikbare budgetten voor de diverse zorgsectoren: voor de medisch-specialistische zorg nul procent groei in 2022 en een forse plus voor de eerste lijn en de wijkverpleging in de komende jaren. De zorg zal dus dichterbij huis of waar mogelijk zelfs thuis verleend gaan worden. Wijkverpleging, huisartsen en zorggroepen spelen een belangrijke rol in de zorgverlening, of ziekenhuizen verlenen de zorg op afstand. Het is een beweging met drie aspecten: zorg voorkomen, zorg verplaatsen en zorg vervangen."

Lokaal aansluiten

Na de presentatie van het rapport zijn afspraken gemaakt om het regioperspectief helder te krijgen: hoe ziet de omgeving eruit, hoe ontwikkelt die zich en in hoeverre sluit het zorgaanbod daarop aan? "Zo brengen we regionaal de opgave in kaart", zegt Van Koesveld.

"We zullen zien dat de zorgvragen per regio kunnen verschillen, of dat bijvoorbeeld in de ene regio de ondersteuning in het sociaal domein beter geregeld is dan in de andere. Dat is belangrijke informatie, want het vormt de basis voor een regionale insteek. Vanuit de regio's leidde dit tot de vraag om ondersteuning. Die boden we via vijf regioconferenties waarin duizend deelnemers participeerden. Die stelden elkaar vragen als: 'Hoe werk jij nu in dat anderhalvelijns-centrum of als huisarts met de specialist op afstand?' en 'Hoe krijg je de zorgverzekeraar en de gemeente mee in je plannen?'. Echt heel praktische dingen dus. We wilden geen karavaan zijn die met een blauwdruk door het land trekt, maar aansluiten bij wat lokaal gebeurt."

Website en vouchers

Afgezien van de regiobijeenkomsten is al veel meer gebeurd. Zo is er een site: www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl. Die biedt veel voorbeelden en contactgegevens om een community te creëren waarin iedereen leert van elkaar en mogelijkheden vindt voor samenwerking.

Van Koesveld: "Vanuit het oogpunt van mededinging wordt daarvoor voldoende ruimte geboden en gelukkig zien we ook dat die wordt genomen. Op www.zorgvoorinnoveren.nl kunnen mensen terecht met concrete vragen, bijvoorbeeld over samenwerking en financiering. Er is een vouchersysteem ontwikkeld voor financiële ondersteuning van processen in de regio, om partijen bij elkaar te brengen en de samenwerking concreet vorm te geven. Ook komen er vergoedingen voor patiëntparticipatie."

Valkuil

Het belangrijkste is dat iedereen het elkaar gunt om toekomstgericht beleid te ontwikkelen, stelt Ernst van Koesveld. "Dat vergt tijd", erkent hij.

"De grootste valkuil is dat mensen zeggen dat ze er niet aan toekomen, omdat ze het simpelweg te druk hebben met nu zorg verlenen. Toch staan in ons rapport tachtig voorbeelden van initiatieven die al wél tot stand gekomen zijn, en worden we sinds die tijd regelmatig gebeld door andere partijen die vragen waarom hun initiatief er niet tussen staat."

Is hij niet bang dat het begrip *De juiste zorg op de juiste plek* juist door het grote enthousiasme een beetje wordt doodgeknuffeld? "Nee," zegt hij, "ik heb bepaald niet het idee dat het bij een loze belofte blijft, integendeel zelfs." Guy Schulpen deelt die mening. "Ik geloof erin", zegt hij. "Het is niet top-down in de zin van: hier is een macrobudget en regel het maar. Er is nu een inhoudelijke koers, en daarmee zijn zorgprofessionals het best te motiveren."

JUISTE ZORG OP DE JUISTE PLEK

voorkomen van zorg

verplaatsen van zorg

vervangen van zorg

Met de eerstelijnszorg als kloppend hart

Verder ontwikkelt het RIVM een tool om de huidige en toekomstige gezondheidstoestand in regio's in kaart te brengen. Regio's kunnen die gebruiken als basis voor overleg over welk zorgaanbod nodig is en zal zijn. Ook is een kennisplatform in

'Ik proef een bereidheid om voorbij het eigen domein te kijken'

ontwikkeling dat in kaart brengt wat wel en niet werkt en wat nog onduidelijk is om tot een beter onderbouwde praktijk en een beter onderbouwd beleid te komen. "Denk bijvoorbeeld aan de inzet van een dermatoloog in een anderhalvelijns-centrum of de samenwerking tussen een fysiotherapeut en een specialist", zegt Van Koesveld. "Je wilt weten of dat effectief is. Dat soort zaken gaan we dus onderzoeken."

Tot slot is er ook huiswerk voor VWS, de Nederlandse Zorgautoriteit, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en Zorginstituut Nederland: in kaart brengen welke mogelijkheden er zijn om de samenwerking over de domeinen te verbeteren en om knelpunten aan te pakken waar partijen in de regio tegenaan lopen.

Personeelskrapte

Guy Schulpen is medisch directeur van Zorg In Ontwikkeling en lid van de taskforce. Hij vertelt: "In de bijeenkomsten hoorde ik dat de beweging herkenbaar is en dat iedereen die ook wenselijk vindt. Veel van wat in het rapport van de taskforce beschreven stond, was ook gebaseerd op projecten die al waren ontplooid. Nu is het zaak die goede voorbeelden over te nemen. En hoewel de zorg daar niet altijd heel goed in is, denk ik toch dat nu echt wel een beweging op gang aan het komen is. Hierin speelt mee dat het niet meer alleen over zorgkosten gaat, maar dat een heel nieuwe dynamiek is ontstaan door de personeelskrapte die overal in de zorg

Ernst van Koesveld:
*'Neem de ruimte om de
zorg meer in samenhang te
organiseren.'*

voelbaar is. Bovendien beseffen bestuurders en professionals steeds meer dat we het in schotten goed doen, maar dat de oplossing in samenwerking zit. Ik proef een bereidheid om voorbij het eigen domein te kijken."

Rol huisarts

Schulpen ziet hierin mooie kansen voor de huisartsenzorg. "Het huisartsenvak is een generalisme in de context van het dagelijks leven", zegt hij. "Dit plaatst de huisarts vrijwel per definitie in de relatie van alle partijen in de zorg en in het sociaal domein. Dit maakt de huisartsen en de huisartsgroepen uitermate geschikt om in regionale samenhang een belangrijke rol te spelen. Al moeten de huisartsen die rol natuurlijk wel willen pakken. Het piept en kraakt in huisartsenland door de toestroom van ouderen en ggz-cliënten, dus is afstemming nodig om de daarmee gepaard gaande werkdruk te dempen. Een zoektocht die per regio of thema anders kan uitpakken, maar het is zeker waardevol daarin als huisartsen je kaders aan te geven."

Triage kernprobleem

Wat Schulpen beschrijft, is ook precies wat nodig is, stelt Van Koesveld. Hij zegt: "Neem de ruimte om op het niveau van de wijk en de gemeente de zorg meer in samenhang te organiseren. Zorg dat huisartsen, wijkverpleegkundigen en sociale

wijkteams elkaar kennen. Zorg dat ze overleggen over de problemen in de wijk en wat ze daar samen aan kunnen doen. Kom tot een soort van triage om het kernprobleem in kaart te brengen. Gaat het om schulden? Dan is er een rol voor de gemeente. We weten dat er gezinnen zijn waar achttien hulpverleners over de vloer komen. Stel jezelf dus de vraag wie als eerste iets kan doen dat de situatie verandert en luister naar wat en wie mensen zelf nodig hebben."

Dit is ook precies hoe Schulpen het voor zich ziet. Hij zegt: "De eerste fase was zorgen dat het in de hoofdlijnenakkoorden kwam, dat de financiers het omarmden en dat het goed werd uitgelegd. Nu moet het inderdaad regionaal tot stand

'Afstemming nodig om werkdruk te dempen'

komen: welke mensen wonen daar, welke zorgvragen hebben ze, welke samenwerking tussen aanbieders is daarbij nodig? Niet iets waaraan je een concreet tijdpad kunt koppelen en zeker ook iets waarin per regio faseverschillen mogen bestaan. Het is alleen belangrijk te zorgen dat het nergens *niet* gebeurt." <<

Tekst: Frank van Wijck

Afbeelding pagina 5: De Beeldsmederij

Guy Schulpen: 'Zoektocht kan anders uitpakken per regio of thema'.

InEen Tweedaagse

Dit is het eerste artikel in een serie over *Juiste zorg op de juiste plek*. De serie is een opmaat naar de Tweedaagse die InEen hierover voor haar leden organiseert voor 25 en 26 september. In de artikelen worden de drie pijlers van JZOJP belicht: zorg voorkomen, zorg verplaatsen, zorg vervangen.